

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Abdiae Babyloniae Primi Episcopi Ab Apostolis Constitviti,
de historia certaminis Apostolici, libri decem**

Abdias <Babylonius>

Coloniae, 1576

VD16 B 5299

Vita Sancti Matthiae Apostoli, Versa ex Hæbræo, incerto authore.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45288

VITA SANCTI MAT-
THIAE APOSTOLI, VER-
sa ex Hæbræo, incerto auctore.

PROLOGVS.

Sed M multo studio ac so-
licitudine flagrantē, quo-
modo gesta Beati Mat-
thiæ Apostoli, quæ apud
nullum habentem eccle-
siasticorum interpretum inueni-
rem, quidam presbyter nomine Theo-
doricus fluctuantem ac tristem me vi-
dens, causasque à me tristitiæ requis-
uit, & accepit. Vnde summa exulta-
tione perfusus, quia hoc in me studiū
inuenerat, dixit, quòd si eorūde gesto-
rum interpres esse cuperem, cum quo-
dam Iudæo familiari suo se acturum,
vt mihi librum, quem ipsi Damnatō-
rū intitulant, quòd in eo contra legē
agentium damnatio cōtineatur, Mat-
thiæ scilicet, & Iacobi vtriusq; & Ste-
phani, idem Iudæus præsentaret. Di-
diceram autē eo ipso tempore à quo-
dam Iudæo literas Hæbraicas. Venit
ergo Iudæus, libellum deferens: cu-
ius cū ego titulum legerem, Sich-
sirim, hoc est Cantica canticorū scri-
ptum

*Occasio scri-
bendi qui
alij.*

ptum inueni: tanta indignatione com-
 motus sum, vt vix ab eo manus con-
 tinuerim. Nam illo innato sibi in
 Christianos odio decipere me gestie-
 bat. Et tu, inquam, leno spurcissime,
 clericumne fallere tentas, qui Hæ-
 braicarum Græcarum & Latinarum
 literarum, historiarumque plenā ha-
 bet scientiam. Nihil est certè in omni
 vestra bibliotheca, siue Græca, siue
 Hæbraica, quod nesciam. Quod qui-
 dem falsò, sed ex industria dixi. Ti-
 more igitur correptus, maximè ne
 ei apud Principem, cum quo benè po-
 teram, ea potestate nocerem, iure-
 iurando promisit, se mihi satisfactu-
 rum: quod & fecit. Lecto namque ti-
 tulo libri, quem postmodum detu-
 lit, Haymatay. hoc est, Vita Matthiæ, *Historia ve-*
 scriptum deprehēdi. Venitque opina- *ritatē dicit.*
 tus omnia me intelligere, quæ infra *precio.*
 scripta erant, licet inuitus, omnem ta-
 men ex ordine gestorū mihi veritatē
 aperuit, accepto à nobis precio soli-
 dorum viginti trium. Posthæc Domi-
 nus meus Archiepiscopus, anno se-
 quente, ab alio Iudæo in periculo re-
 rum suarū cōstituto, ita se habere de-
 prehēdit, excepto, quòd eū ad nomen
 suum.

suum.

suum dixit allusisse versiculo Psalmi. Postremò cuidam inclusæ, pro hoc ipso triduanū agenti ieiunium, à Domino idem reuelatum est. Legatur igitur absque omni scrupulo hæsitationis, quod tam certis argumentis verum esse probatum est: quia omne dubium Spiritus sanctus aboleuit. Quomodo autem de Iudæa Treuerim venerit, sicut in historia Treuerica, & in monumentis Syluestri Papæ Romani legi, miracula quoque eius subsequenter edisseram.

P R A E F A T I O.

R Euerendissimo Domino suo, Ecclesie Sancti Eucharj Treueris, Abbati verè dignissimo, humilis Leuita, omnium fratrum illi commissorum vltimus, debita subiectionis deuotum obsequium.

Cum verbo simul & opere præpolleas, pater beatissime, plurimos à leuitate seculari retractos theoricæ claustræ societati, ex quibus inspecialius illud tuæ sollicitudinis studiū impendi-

pendisti attestantur ijs tua instan- Cuius impul-
tia cottidiana ammonitio, correptio. sit scripserit.

Quam licet ex iuuenili leuitate non
satis libenter excipiam, ex qua tamen
pietate prodeat, cum mentem à vani-
tate recolligo, non ignoro. Illud quoque
praterire non debeo, quod me lectio-
ni instare iugiter precipis & horta-
ris, ne scilicet ociosum inimicus inue-
niat, ne murmurando mentem occu-
pet, ne detractio in lingua deseruiat,
ne manus operi quod ad rem non at-
tinet, insistet. Praecipit igitur beatitu-
do tua, vt vitam beati Matthiae Apo-
stoli, ad cuius ossa dignè praesides, ab
Hebraico volumine, qui Damnato-
rum intitulatur, quod in eo contra le-
gem agentium iudicia contineantur,
exceptam, latiùs exponerem, secun-
dum indagatam auido, vel potiùs ex-
tortam omnem rei veritatem. Quod
ego, licet audacia meritò denotet, fe-
ci tamen, vt potui. Proinde licebit,
alij

Quale stud:ū
debeat esse
praesulum.

aliū latiūs, tum eloquentiūs explana-
re stilumq; rusticum lima urbana de-
centiūs expolire. Dominus te incolu-
men nobis custodiat, pater charissime:
Amen.

GESTA SANCTI
MATTHIAE APO-
stoli.

*Patria.
B. Matth.*

*Parentes
Apostol.
Deo homini
busque grati*

*Matth. ety-
mologia.*

Gitur gloriosissimus Apo-
stolus Domini nostri Iesu
Christi, Matthias, de tribu
Iuda, ciuitate Bethlehem,
illustri profapia oriundus fuit. Pa-
rentes autem illius cum multis diui-
tijs & nobilitate generis insignes, tu
venerandi apud Deum homines mo-
rum venustate pollebant. Vnde verè
illis diuinitus concessum fuisse cre-
ditur, vt religiosi parentes, religiosio-
rem ex se filium procrearent. Natum
itaque puerum Matthiam, quod in
nostra lingua Dei paruus, siue dona-
tus, sonat, nuncupauerunt: quem tum
ab annis puerilibus diuinæ legis in-
stitutionibus statim manciparunt.
Ad pedes namque Simonis, summi &
incom-

incomparabilis viri, atq; tunc tempo- *Præceptor*
 ris in lege Molaica doctissimi, prima *Apostol.*
 legis elementa perceperat. Diuina si-
 quidem cooperante gratia, omnem in
 breui legis & Prophetarum scienti-
 am comprehendit. Studebat iam in
 ætate tenera, maiorū imitari exēpla,
 diuinæ legi iugiter incumbere, lasci-
 uię sensum non impendere, sed annos
 pueriles morum vincere maturitate.
 Proinde adolescens factus, crebris
 disputationibus examinatus, non so- *Studijs de-*
 lum condiscipulis, sed ipsi magistro *ditus à pue-*
 suo mirabilis habebatur. Quippè qui *ritia.*
 licet eruditissimus esset, nullatenus
 tamen extollebatur, sed iuxta sui no-
 minis etymologiam, verè se paruum
 & humilem exhibere nitebatur: illud
 semper memorans: *Modestia S.*
 Quanto maior es, *viri.*
 tanto magis humilia te in omnibus.
 & illud viri sapientis. Superbū sequi-
 tur ignominia, humilem autem glo-
 ria. Erat igitur Beatus Matthias cor-
 pore mundissimus, animo purus, in
 soluendis sacræ scripturæ quæstioni-
 bus acutissimus, in consilio prouid-
 us, in sermocinatione nudus peni-
 tūs & expeditus. Informabatur sen-
 sim animo ad virtutē, vt esset ad intel-
 ligen-

*Laus Apo-
stol.*

*In numerū
discipulorū
à Christo de-
lectus est.*

Act. 1.

ligentiam habilis, ad misericordiam facilis, in prosperis non elatus, in aduersis constans & intrepidus. Satagebat, vt quod sensu perceperat, opere complere, & oris doctrinam manus assertione comprobaret. O beatum virum, qui sub vbera positus, opera lucis exercebat: qui legi subditus, virum gratiæ præferbat. O beatum virum, cuius laus non solū in Ecclesia sanctorum: sed quod mirificum magis est, in synagoga resonabat impiorum. Nam qualis quantusque æstimandus est fuisse, quem boni totius æmuli, iidemque damnatores eius, non desunt laudibus extollere? Vt igitur lucerna de medio legis ad candelabrum transfertur Ecclesiæ, vocatione Christi dignus habitus, Christum pauperem pauper ipse secutus, in sortem & numerum septuaginta duorum discipulorum ab ipso Domino designatus est. Completo deinde dispensationis Dñicę ministerio, incarnatione videlicet, passione, resurrectione & ascensione in cælos, surgens Petrus in medio fratrum dixit: (erat autē turba hominum ferè cētum viginti viri) Fratres, oportet impleri scripturā quam prædi-
xit

xit Spiritus sanctus per os Dauid, de Iuda, qui fuit dux eorū, qui cōprehenderunt Iesum: qui numeratus erat in nobis, & sortitus est sortem ministerij huius. Et hic quidem possedit agrū de mercede iniquitatis, & suspensus crepuit medius, & diffusa sunt omnia viscera eius. Et notum factum est omnibus habitantibus Hierusalem, ita vt appellaretur ager ille Acheldemach lingua eorum, hoc est ager sanguinis. Scriptū est enim in libro Psalmorum: Fiat commoratio eius deserta, cuius non sit qui inhabitet in ea, & Episcopatum eius accipiat alter. Oportet ergo ex his viris qui nobiscum sunt congregati in omni tempore, quo intrauit & exiuit inter nos Dominus Iesus, incipiens à baptismo Iohannis vsq; in diem qua assumptus est à nobis, testem resurrectionis eius nobiscum fieri vnum ex istis. Et statuerunt duos: Ioseph, qui vocabatur Barfabas, qui cognominatus est iustus, & Matthiā. Et orantes dixerunt: Domine, qui corda omnium nosti, ostende quem elegeris ex his duobus, vnum accipere locum ministerij huius & Apostolatus, de quo prauaricatus

Iudas proditor.

Duo proponuntur ad electionem.

catus est Iudas, ut abiret in locum suum. Et dederunt sortes, & cecidit sort super Matthiam, & annumeratus est eum vndecim Apostolis. Dum ergo complerentur dies Penthecostes, accepta in linguis igneis gratia Spiritus sancti, dispersi erant Apostoli toto orbe terrarum. Tunc beatus Matthias ex decreto eiusdem Spiritus sancti, Iudæam in sortem prædicationis accepit. In qua, quemadmodum diuina gratia quosdam mancipans, amulorum in se liuorem accenderit, sermo sequens declarabit. Anno igitur post passionem Domini tricesimo tertio, plus minus, Anano iuniore, qui & Akauua, pontificatū adeptus, credens se opportunū tempus inuenisse, idem pontifex, aduersus discipulos Domini, Festo præside mortuo, & Albino adhuc in itinere constituto, concilium iudicum fecit: & quosdam deducens ad se, inter quos & fratrem Iesu Iacobum, tradidit puniendos. Qua tempestate beatissimus Apostolus Domini Matthias, verbū vitæ æternæ per circuitum Iudæis nunciabat, multosque filiorum Israël ad Deū signis ac prodigijs conuertebat. Cæcos namque illu-

*B. Matth.
ex spiritu
deligitur ad
Apostol.*

*Incipit affli-
ctio discipu-
lorum Iesu.*

*B. Matth.
nihilominus
annunciat
Euangelium
vitæ.*

illuminabat, læprofos mundabat, dæ-
 mones ex obsessis corporibus in Chri-
 sti nomine effugabat, claudis gres-
 sum, surdis auditum, mortuis quo-
 que vitam restituebat. Instruebat
 quod erat vitæ, quod morum, quod
 religionis: Moysen quidem sanctum
 prædicans, legem nihilominus om-
 ni cultu dignissimam, sed quæ sub pa-
 lea literæ maxima in se Christi &
 Ecclesiæ Sacramenta continebat.
 Christum denique ab ipso Moyse si-
 gnis & ænigmatibus præfiguratum,
 verbis propheticis annunciatum, in
 redemptionem generis humani mis-
 sum à Deo patre, per virginem mun-
 do innotuisse, diuinæ legis compro-
 babat testimonio. Plurimaque edif-
 ferens & interpretans illis, omnia
 signis potentissimis approbabat. Dū
 ergo in hunc modum circuiret vi-
 cos & castella, benefaciens, & annun-
 cians regnum Dei, deuenit in ciuita-
 tem Galilææ nomine Galim, quæ La-
 tinè Giscala dicitur. Et introiens in
 synagogam, cœpit ex scriptura legis
 euāgelizare Christum Iesum. Illi autē
 nitebantur contrā ire sermonibus
 eius, blasphemijs & detestationibus
 male-

*Miracula
 eius.*

*Pseudopro-
 phetæ resi-
 stunt Apo-
 stolo.*

maledicentes nomini Sancto. Cum-
 que instantius ipse de Iesu sermonem
 faceret, illi zelo repleti, duxerunt eum
 vincientes, & nunciauerunt principi
 Sacerdotum & senioribus, dicentes:
 Condemnati illius Iesu, qui se filium
 Dei dicebat, discipulum comprehen-
 dimus, quem subuertentem plebem
 per synagogas & compita deprehen-
 dimus. Quid facto opus sit, consulite.
 Nos eum multis quaestionibus legis
 examinauimus, & inuenimus homi-
 nem contra legem agentem quidem,
 sed in ipsa lege peritissimum, qui &
 gloriatur Simonem se habuisse ma-
 gistrum. Nobilis est, genere illustris,
 & acceptus in plebe: quamobrem de-
 creuimus in illum nihil absque aucto-
 ritatis vestrae imperio praesumere.
 Quidam autem ex synagoga princi-
 pis dixerunt: Lex nostra, fratres, vt
 nostis, hominem non nisi ex sua con-
 fessione, seu testium veracium asser-
 tione condemnat: sicut scriptum est,
 In ore duorum vel trium testium sta-
 bit omne verbum, & absque testibus
 nemo punietur. At illi dixerunt: In-
 uenimus per synagogas eum auertē-
 tem populum, per totam Galilaeam
 con-

*Composita
 simulatio.*

*Accusatio
 summa.*

conuenticula facientem, circumferen-
 tem doctrinam Iesu Nazaræni, iudi-
 cio principum crucifixi. Denique non
 est vicus aut ciuitas, in qua nouam se-
 ctam non inuexerit homo perditissi-
 mus, qui in Moysem locumque san-
 ctum & legem blasphemare non timu-
 erit. Huius rei testes sumus. Ponti-
 fex Ananus dixit: Nomen illius edi-
 cite. Responderunt: Matthias, natus
 de Bethlehem Iuda. Pontifex dixit:
 Quoniam quidem non expedit no-
 bis, & generi nostro, sermonem de Ie-
 su propagari, adducatur, vt si qua te-
 merariè per ignorãtiam protulit, per
 pœnitentiam diluat: sin alias, pœnam
 præuaricationis incurrat. Abeuntes
 igitur cum ministris, pontificibus, &
 alijs principibus magistratum, addu-
 xerunt beatũ virum in conciliũ. Quem
 intuitus pontifex, ait: Scit omne con-
 ciliũ hoc, & orbis vniuersus, in quan-
 tum respublica nostra peruenerit op-
 probrium, non quidem culpis nostris
 exigentibus, sed paucorum qui ex no-
 bis exierunt peruersitate, præsidum-
 que Romanorum avaritia, vel vt cor-
 rectiũs dicam, seueritate. Fuerũt enim
 non nominandi quidam rerum no-
 uarum

*Rhetoricis
 coloribus in-
 struata ora-
 tio, Pontifi-
 cis Anani
 aduersus B.
 Matthiam.*

P

uarum

uarum cupidi, sectas adducentes, per quos quot millia Iudæorum peruersa sint, quot à Romanis principibus interempta, vos meliùs nostis. Nec enim talia vos aut ex ipsa sui magnitudine latere potuerunt, & ex ipsa vicinitate, seu potiùs visione terruerunt: Veruntamen eorum cum suis auctoribus vanitas, non sine magno nostri generis opprobrio penitus interiit. Nec inuentus est qui populum ex ipsorum superstitione, vel hæresi post illos irretierit. Fuerunt enim, Iudas Galilæus, Theodas magnus, quos post ipsorum interitum nemo recolit, nemo venerari vel imitari contendit. Maximus horum hæresiarches Iesus Nazaræus surrexit, qui se Deum & Dei filiù prædicans, legis obseruationes nihili pendit, multorumq; oculos & animos signis suis & præstigijs illiciens conuertit. Suscepit tamen & in se decreta legis, quæ contempsit, realiter hæc adprobās, quæ verbaliter interdixit. Sed quorsum ista? Scimus, à Dño, Moyse sancto legem datam, à patriarchis verbis & effectibus approbatā, à prophetis nihilominus obseruatam, quibus & Deus miracula dedit

*Iudas &
Theodas
pseudochristiani.
Blasphemia
Phariseorū
in Christum:*

dit facere, qualia Iesus patrare non potuit. Quis enim nesciat, Moysen cum Dño, quasi hominẽ cum homine, collocutũ? Quis nesciat, Heliã igneo curru ad sidera transuectũ? Quis ignoret, cadauer Helisei mortuũ sepulchro iniectum suscitasse? Quis ambigat, cæteros DEI sanctos miracula plurima & prodigia perpetrasse? quorum tamen nullus hãc dignitatem diuini nominis vsurpauerit, nullus legẽ viuendi nouã adinuenerit. Denique sancti prophetæ, abiecto habitu, voce humili, quantum datur intelligi, non sponte, sed torrente spiritu locuti sunt. Hic autẽ ad ostentationem agens omnia, passim verba vana iactauit. In tantum enim eius processit insania, vt & principes sacerdotum eius laceraret contumelijs, scribas & pharisæos hypocritas appellaret. Quis horum prophetarum id præsumpsit? Sed iste præsumptionis suæ dignum finem inuenit. Atque vtinam memoria eius cum ipso periisset, nec superesset qui errorem doctrinæ ipsius, semel emortuum, resuscitaret, Sed præter votum accidit. Ecce vt templum sanctum, ciuitas sancta, leges patriæ Romano

*Authoritatem Christi
diminuunt
ex circumstantijs.*

Odijs magnitudo declaratur.

præsidi & Romanis legibus exposita
 sint. Non est qui condoleat, nō est qui
 misereatur, nemo est q̄ iudicet, nemo
 qui reputet. Trahimur ad iudicium,
 & sustinemus: seducimur, & assenti-
 mur: in diremptionem sumus, & ta-
 cemus. Isti præcipuè Galilæi in ma-
 nus Romanorū nos tradunt, dū san-
 guinē Iesu, quasi innocentis hominis,
 in nos & in genus nostrum refundere
 non erubescūt. Expediit itaque nobis,
 vt pauci pereant, ne Romani totū lo-
 cum deleāt, & gentē. Et duobus enim
 malis si neutrū vitari poterit, minus
 & tolerabilius eligendū est. Prospice-
 re tamen & errantibus, & salutis of-
 ferre remedium, magis est sententiæ
 quā de voluntario ipsorū interitu vel
 perditione gratulari. Neque enim nos
 in periculis positi, cuiusquā desidera-
 mus periculum: sed quod nostro po-
 tius competit officio, lapsos reforma-
 re, errantes corrigere, periclitantibus
 adesse, summoperè studemus. Perpen-
 dat igitur & hic animi nostri mansue-
 tudinem: tempus habet, habet indu-
 cias, quo interstitio possit animum re-
 ligioni reuocare. Habet potestatem
 pro se quæ expediunt allegare, ver-
 bisque

*In odium
 trahuntur
 discipuli
 Christi.*

bisque excusatorijs obiecta refelle-
 re: Tunc repletus Matthias Spiritu
 Sancto, extensis in cælum manibus,
 dixit: De obiectis, viri fratres, quæ
 vos crimina dicitis, non oportet me
 multa dicere: quoniam quidem Chri-
 stianum esse non est criminis, sed glo-
 riæ, Nam ipse dicit per Prophetam,
 dicens: Vocabo seruos meos in no-
 uissimis diebus nomine alio. Ponti-
 fex Ananus dixit: Quomodo? non est
 criminis, legem sanctam pro nihilo
 ducere? DEVM inhonorare, fabulif-
 que superstitiosis & inanibus vacare?
 Matthias respondit: Si verbis meis pa-
 tienter auditum præbeatis, docebo
 qualiter hoc quod prædicamus, fabu-
 losum non sit, sed ab initio legis te-
 stimonijs approbatum. DEVS pa-
 trum nostrorum, Abraham patrem
 nostrum eduxit de Vr Chaldæorum,
 repromittens ei terram Chanaan se-
 daturum, cum neque filios, neque fi-
 lias haberet, & Sara vxor eius sterilis
 esset: de qua tamen scriptum est, Cre-
 dit Abraham Deo, & reputatum est il-
 li ad iustitiam. Et locutus est Domi-
 nus ad Abraham, dicens: Iuxta con-
 dictum reuertar ad te, & habebit Sa-

*Christiano-
rum nomen
gloriosum.*

*Prædicatio
Apostol.
per succes-
sionem gla-
riam Dei
querit.*

ra filium. Per repromissionem ergo natus est Abraham patri nostro filius, quem appellauit Isaac. Ex illo autem Jacob, qui primogenita quidem fratris surripiens, electus à Domino, in quo repromissio fructificaret, sicut scriptura dicit: Jacob dilexi, Esau autem odio habui. Cumque zelaretur Esau Jacob, ut eum occideret, abiit Jacob in Mesopotamiam ad Laban, & seruiuit ei sub mercede, usquequo loqueretur ei Dñs, dicens: Reuere in terram natiuitatis tuæ. eroque tecum, & eruam te, & liberabo, dicit Dñs. Cum ergo abiisset cum multa familia & peculio, & venisset in Phanuel, descendit vir & luctabatur cum eo usque mane. Dixitque ad eum: Dimitte me, aurora est. Qui respondit ei: Non dimittam te, ni benedixeris mihi. Et benedixit ei, dixitque: Non vocaberis vltra Jacob, sed Israël erit nomen tuum. Sciscitante autem illo nomen viri, ait: Cur queris nomen meum? quod est mirabile. Et abiit Jacob, & cum illo quos genuerat in terra aliena duodecim patriarchæ: quibus præmisit Dominus in Aegyptum, firmamentum & saluatorem, qui adesset eis, & semini eorum,

Mutatio nominis Jacob.

in tempore afflictionis suæ. Facta deinceps fame in terra Chanaan, descendit Israël in Aegyptum, in animabus septuaginta, & habitauerunt patres nostri in oppidis Gessen, & multiplicati sunt nimis. Cùm ergo affligerentur ab Aegyptijs, surrexit Moyses, vir grationis potens & eruditus, qui fugiens Pharaonem persequentem, deuenit in Madian. Vbi dum pasceret oues soceri sui sacerdotis Madian, in deserto, apparuit ei Dñs in igne flammæ rubi. Adpropinquante autē illo, vt videret visionē mirabilē, dixit ad eū Dominus: Solue calceamentum de pedibus tuis. Quid autē, fratres (scientibus enim legē loquor) signum repudij fuit? Quod intelligens idem vir sanctus, ait: Obsecro Domine, mitte quem missurus es: significans videlicet, quod iisdem potestē scribit, filijs Israël, dicens: Prophetam vobis suscitabit Dominus de fratribus vestris, tanquā me ipsum hunc audictis, iuxta omnia quæ locutus fuerit vobis. Et iratus Dominus in Moysen, ait: Ecce Aaron frater tuus venit in occursum tuum, ostendens nondum consummatam plenitudinē tēporis, in quo verus ille nuncius ad-

Transmittitur ab Aegyptijs, surrexit Moyses, vir grationis potens & eruditus, qui fugiens Pharaonem persequentem, deuenit in Madian.

Moyse apparet in Rubo.

*Legatio ad
Pharaonem
suscepta pro
liberatione
Israëlis.*

esset, qui populum suum non de manu significatiui Pharaonis, sed de potestate intellectualis & significati, qui est diabolus, liberaret. Significatiua enim cætera omnia, quæ gesta sunt fuisse, Phasæ vestrum indicio est, quod à patribus ad literam celebratum, maxima in se mysteria continere, manifestis & euidentibus de causis patet. Quid enim esus agni carnium proderat ad conscientiam? Quare renes accingitis? Quare baculos in manibus, calceamenta in pedibus habetis? Hæc omnia, fratres, licet sciētiam legis habere videamini, sicut scriptum est, si non credideritis, non intelligetis. Quomodo enim sanguis agnus in utroque poste, & in superliminari aspersus, ab exterminatore vos eriperet, nisi crucem IESV, qui dicitur Christus, figuraret? De ipso nanque Esaias dicit: Sicut ovis ad occisionem duceretur, & inter cætera, inter iniquos reputatus est. Ut ergo nomen Iesu pontifex audiuit, furore repletus ait: Hæc itaque ad destructionem legis prosequeris? An ignoras scriptum, Si quis propheta vel somniator in Israël surrexerit, ut auertat vos à lege Domini

*Prophetia
de passione
Messie.*

Domini vestri, morte moriatur ho- *Christi Pro-*
 mo ille. Matthias respondit: Propheta *phetarum*
 ille de quo nobis sermo, non solum *authoritas.*
 propheta, sed & Dñs est prophetarū,
 & DEVS. Dei filius, cuius diuinitas
 manifestis indicijs declaratur. Hac
 igitur ratione ductus, in ipsum cre-
 didi, sperans q̄ in confessione nomi-
 nis eius perseuerabo. Pontifex dixit:
 Quid si dentur inducię, vis ne pœnite-
 re? Matthias respondit: Absit à me,
 vt à veritate quàm semel inueni, non
 per pœnitentiam, sed per apostasiam
 digrediar. Iesum Nazarænum, quem
 vos quidem negastis, verum Dei fili-
 um, per omnia patri consubstantia-
 lem, & coæternum, atque coequalē,
 corde confiteor, ore prædico: CHRIS-
 TI seruus sum, aliud esse nō potero.
 Tunc pontifex obturans aures suas, & *Signa furo-*
 stridens dentibus, in eum clamauit, *ris.*
 & ait: Blasphemauit. Et subiunxit, Au-
 diat legem. Et lecta est, iuxta quod at-
 tinebat: Homo qui maledixerit Deo
 suo, portabit peccatum suum: & qui
 blasphemauerit nomen Domini, mor-
 te moriatur. Lapidibus obruet eum
 omnis multitudo: Non parcat illi ocu-
 lus vester. & auferetis malū ex vobis.

P 3

Cūm

Cum igitur vir sanctus nec blandimentis everti, nec minis aut terroribus concuti posset, protulit in eum, sententiam. Os enim, inquit, tuum contra te locutum est, sanguis tuus contra caput tuum. Proinde ductus est ad poenam. Cum ergo venisset ad locum Bethlaskila, id est, domum lapidatorum, silentium indixit, & ait: Scriptum namque est, cum videro faciem Domini Dei Sabbath, nunquam non vivet anima mea? (vel ut alij peritiori Iudæo, secundum Hebraicam veritatem magis placuit.)

*Suspensio A-
post. ad Do-
minum.*

Quando veniam & apparebo ante faciem Domini? Ait enim, quia prima & ultima litera nominis, quæ sunt Mem & Iod, simul iunctæ, resonant: quin & ipse per has literas alluserit ad nomen suum, versiculo Psalmi. Et subiunxit vir sanctus. Hypocritæ, benè prophetauit de vobis David, dicens: Captabant in animam iusti, & sanguinem innocentem condemnabant, & Ezechiel ait: Mortificabant animas quæ non moriuntur. Testes igitur duo numero, secundum legis mandatum posuerunt manus eius super eum, & in tumultu lapidum deiecerunt eum, ac primi lapides misce-

*Consuetudo
lapidandi
veterum.*

turæ

runt, Matthias autem petijt illos duos lapides consepeliri sibi, in testimonium illis. Et lapidatus ab illis, securi quoque Romano more percutitur, vt quasi præsidi Romanæ maiestatis in hoc aliquid deferretur. Tunc extensis ad cælum manibus, reddidit spiritum, die vj. Kalendarum Martiarum. Et accedentes viri ex discipulis eius, sepelirunt eum: quorum nomina sunt hæc: Lachis, Kaph, Himna, Heimhda, Samuel, Simon, Naamen, Ioseph, Ismahel, Simeon, Ioannes. Quique Ioannes gratia Dei destitutus apostatauit, cæteris permanentibus in fide Domini nostri Iesu Christi, cui est honor & gloria cū æterno patre & sancto Spiritu, per omnia sæcula sæculorum, Amen.

*Martyrius
Apostol.*

*Sepultura
B. Matth.*

*Apostatatio
discipuli,*

HISTORIA DIVI MARCI
Euangelistæ, ex vetustissimo codice descripta, incerto
authore.

Er idem tempus, quo dispersi erant Apostoli toto orbe terrarum, contigit beatissimum Marcum ad Aegypti regionem diuina voluntate pertingere, vnde eum Euangelistam Sancti

*Dispersio
Apostolorum.*

*B Marcus in
Aegyptum
abiit.*

*Euangelium
Apostoli
quomodo
probatum.*

*Christus ad
uentu suo I
dola & iē-
pla destru-
xit.*

*Pentapoli
prædicationē
incipit.*

Canones Catholici & Apostolici de-
creuerunt. Propter quod primus in to-
ta Aegypti regione, in Lybia, Marma-
rica, & Ammonica & Pentapoli præ-
dicauerat Euangelium, & aduentum
Dñi nostri Iesu Christi. Erant enim
cuncti qui in his terris habitabant, in-
circumcisi, & idolis seruentes, & de-
lubra & simulachra domestica fabri-
cabant: exercitationes quin etiam ne-
fandissimas habebant: ac maleficia,
omnisque cōtraria virtus apud eos vi-
gebat, quam Dominus noster Iesus
Christus aduentu suo disperdidit at-
que destruxit. Cū ergo venerabilis
Euangelista Marcus Cyrenen, quæ est
apud Pentapolim, peruenisset, erant
enim illic secundū genus eiusdē reli-
gionis indigenæ, his Apostolus faciēs
exordiū diuini sermonis, infirmos sa-
nabat, leprosos mundabat, spiritus
mutos nequissimos per gratiam Chri-
sti solo sermone curabat: plurimi per
eum in Dominū nostrum Iesum Chri-
stum crediderunt, & destruentes idola
sua, lucosque succidentes, baptizati
sunt in nomine patris & filij & Spiri-
tus sancti. Dein etiam reuelatur ei per
Spiritu sanctū, vt ad sanū Alexandria
per-

pergeret, & sereret ibi bonum semē
 diuini sermonis. Igitur beatissimus
 Euangelista Marcus, velut athleta for-
 tis, simul ad certamen prompta men-
 te gradiebatur. Itaq; fratribus ait: Do-
 minus meus locutus est mihi, vt Ale-
 xandriam proficiscar. Qui profecuti
 sunt eum vsque ad nauim: & mandu-
 cantes panē cum eo, dimiserunt eum,
 dicētes: Dominus Iesus Christus pro-
 sperum faciat iter tuum. Venerabilis
 ergo Marcus Alexandriam die secun-
 do peruenit. Egressusque de nauicula,
 venit ad locum quendam. Et mox vt
 ingressus ciuitatē, calceamentum eius
 disruptum est. Et beatus apostolus
 intelligens illud, ait: Verē iter meum
 expeditum est. Quendam autem con-
 spiciens qui suere vetera solitus est,
 ipsi calceamentum tradidit corrigan-
 dum. Qui cū faceret, sinistram ma-
 num suam fortiter vulnerauit, & ex-
 clamauit, Vnus Dominus. Beatus au-
 tem Marcus audiens, quod dixerat,
 vnus Dominus: ait intra semetipsum
 gaudens, Prosperum fecit Dominus
 iter meum. Et expuens in terrā, vnxit
 manum viri, dicens: In nomine Iesu
 Christi filij Dei. Et confestim sanata

*Alexandri-
 am petit diui-
 no spiritu.*

*Calceamen-
 ti disruptio.*

*Miracula
 illic.*

est manus eius. Sutor autem veterum
considerans tantam viri potentiam,
& efficaciam verbi eius, vitæq; conti-
nentiam, dixit ei : Obsecro te homo
Dei, vt venias, & declines in domum
serui tui, & comedas panem : quia fe-
cisti hodie misericordiam mecum.

Beatus autem Marcus laetus effectus
ait: Dominus det tibi panem vitæ de
cælo. Homo itaque coëgit Aposto-
lum, & introduxit eum in domum
suam, gaudens. Ingressusque sanctus
Marcus, ait : Benedictio Domini hic
omnibus sit: oremus fratres, & oraue-
runt simul. Cumq; gratularentur, ait
homo: Interrogo te, vnde es, vel vnde
sermo iste fortis in te? Respondit ei B.
Marcus: Ego seruus sum Domini Ie-
su Christi, filij Dei viui. Dixit autem
homo ille: Vellē videre eū. Respondit
B. Marcus: Ego tibi eum demonstro. Et
cœpit initiū facere euāgelij Iesu Chri-
sti, & ostendere ei quæ à prophetis de
eo fuerant prædicta. Dixit autem ho-
mo ille : Ego scripturas, quas tu dicis
nunquam prorsus audiui : sed Iliada
& Odyssæam, quibus Aegyptiorum fi-
lij pro sapientiæ studijs imbuuntur. *
Tunc cœpit B. Marcus Euangelizare ei
Domi,

*Vana homi-
num exer-
citatio si in
illis cōsues-
camus.*

Dominum Iesum Christum, declarans quòd sapientia mundi huius stultitia sit apud Dominum. Credidit autē homo ille in Dominum, docente B. Marco, & signa atque prodigia faciente. Et baptizatus est ipse, totaque domus eius, & magna multitudo loci illius. Vocabatur autē ille Anizanus. Cum que plurimi facti essent credentes in Domino, audiētes viri ciuitatis, quòd Galilæus quidam ibi venerit, qui eorum sacrificia destrueret, & prohiberet cærimonias eorum, quærebant interficere eum, poneates ei multas insidias. B. autem Marcus agnoscens eorum consilia, Anizanum ibidem ordinauit Episcopum, & tres presbyteros: id est, Melium, Sabinum, & Cerdonem: & septem Diaconos, & alios vndecim ad ecclesiasticum ministerium pertinentes. Et Pentapolim pergit, commoraturque ibi dein duobus annis, confortans fratres, qui illic antè crediderant. Et ordinans Episcopos per regiones illas, & clericos, iterum Alexandriam venit, & reperit fratres multiplicatos in gratia & in fide Domini, ecclesiamque constructam ab eis in loco qui vocatur Buculus, id est

Anizanus vocatur ad fidem predicatione Apostol.

Anizanus ordinatus ibidem Episcopus. Tres presbyteri & septem Diaconi creantur.

est

*De lætitia
profectu fi-
dei.*

est Bubulci, iuxta mare sub rupibus.
Et lætatus est iustus valde, positisque
& Christiani multiplicarentur, irri-
dentes simulachra, subsannantesque
Gentiles: cognouerunt ibidem profa-
ni aduenisse Sanctum, & repleti sunt
luore propter miracula, quæ eum fa-
cere compererant. Infirmos enim sana-
bat, prædicabat surdis, cæcis visum
cõdonabat. Et quærebant eum adprehen-
dere, nec poterant inuenire: fremen-
bantque detribus suis, in spectaculis ido-
lorum suorum, & in festis comessã-
tionibus suis clamabant, Magna vis
huius magi. Factum est autem, ut beatif-
sima festiuitas nostra Paschalis, id est
Dominicus dies sanctus occurreret
vicesimo die mēsis Pharmuthi, quod
est VII. Kal. Maij. quo tempore eorū
Serapaica agebatur celebritas. Hac
igitur oportunitate adiuti, insidiato-
res protinus dirigunt: qui reppererunt
eum orationis oblationē diuinæ Ma-
iestati sacratissimam celebrãtem. Tol-
lentes verò eum, miserunt funem in collo
eius, & trahentes dicebant: Trahamus
Bubalū ad loca buculi, S, aut Marcus
cūm

*Dies domi-
nicus deputa-
tur insidijs.*

*Fune incol-
lum iniecto
trahitur ad
templum.*

cū traheretur, gratias referebat saluatori Christo, dicens: Gratias tibi ago Domine mi Iesu Christe, quia dignus habitus sum hæc pro nomine tuo pati, erantque carnes eius defluentes in terra, & saxa inficiebantur sanguine eius. Cumque vespera facta esset, miserunt eum in carcerem, vsque dum pertractarent, quali eum morte disperderēt. Circa mediam verò noctem clausis ostijs, & custodibus ante fores dormientibus, ecce terræ motus factus est magnus. Angelus autem Domini descendit de cælo, qui tetigit eum, dicens: Famule Dei Marce, & princeps propagatorum sanctissimorum per Aegyptum decretorum, ecce nomen tuum in libro vitæ cælestis adscriptum est, & memoriale tuum non derelinquetur in sæculum: socius enim factus es supernæ virtutis. nam in cælis spiritum tuum colligent: in te requies non peribit. Hunc enim finem beatissimus Marcus inspiciens, manus ad cælum extendens, dixit. Gratias tibi ago Domine Iesu Christe, quia non me dereliquisti, sed connumerasti cum sanctis tuis. Obsecro Domine Iesu Christe, suscipe in pace animam meam, & ne
me

me patiaris à gratia tua separari. Hæc cum dixisset, venit ad eum Dominus Iesus Christus in habitu quo fuerat cum discipulis suis, & qua forma antequam pateretur, & ait ei : Pax tibi Marce Euangelista. Et ille respondit: Dñe mi Iesu Christe, & abiit. Mane autē factō conuenit multitudo ciuitatis & eijciētes eū de custodia, miserūt iterum funem in collo eius, & trahebāt eum, dicentes : Trahite bubalum ad loca buculi. Sanctus autem Marcus cum traheretur : gratias agebat Domino Iesu Christo, dicens : In manus tuas commendo spiritum meum, & hoc dicens beatissimus Marcus tradidit spiritum. Immanis autē multitudo gentilium ignem succendētes, in loco qui vocatur ad angelos, voluerūt reliquias sanctas comburere. Tunc providentia Dei Saluatoris Domini Iesu Christi, valida tempesta exorta est, & procella venti facta est vehemens: sol quoq; subtraxit suos radios, & tonitrua fuerūt graua: imberque plurimus à mane vsq; ad vesperū, ita vt habitacula multorū corruerent & plurimi morerentur. Metuentes itaque custodes, dimiserūt sanctū corpus, & fugerunt

*Insultatio
carnificum.*

*Obdormit in
Christo A.
post.*

*Miracula S.
Marci subse
cuta.*

gerunt. Alij verò deridentes: dixerunt: Beatissimus Serapis noster in sua hodie festiuitate, hunc virū voluit inuisere. Tunc religiosi viri venientes, iusti corpus collegerunt, & detulerunt, vbi orationes sollicitè erant Domino sine cessatione celebrantes. Fuit autem forma B. Marci huiusmodi: Longo naso, subducto supercilio, pulcher oculis recaluaster, proluxa barba, velox, habitudinis optimæ, ætatis mediæ, cano aspersus, affectione continuus, gratia Dei plenus. Factis igitur orationibus sepelierūt eū, sicut ciuitatis consuetudo poscebat: & posuerunt eum in loco lapidis excisi, cum gloria venerantes memoriā eius, cum sobrietate, & precibus gratulantes quòd primus viuum & preciosissimum metuit Alexandriae thronum. Repositus est autē in parte orientali, dormiuitque beatissimus euangelista, primus Domini nostri Iesu Christi martyr apud Alexandriam Aegypti, die quæ est apud Romanos VII. Kalend. Maij. iuxta Hebræos autem octauo decimo, imperante Caio: regnante Domino nostro Iesu Christo, cui est honor & gloria in sæcula sæculorum, Amen.

*Sepultura
sancti viri.*

*Describitur
corporis fi-
gura & sym-
metria.*

*Loci cōsuetudo obserua-
tur in sepul-
tura.*

BEATIS